

מסורת הש"ס

(א) לטון מנחם. רש"י.
(ב) (פסוק טו.) (ז) (כ"ה טו.)
(ג) פסוק טו. (ד) (ז) י"ח
האזנה. (ה) (ז"ל רב יהודה).
(ו) (בראשית מ.)

הגהות הב"ה

(א) נ"ב והוא כפורה טעם
ומן ג'ל' ותיבת עתה
לזה נחמק: (ב) (ג) רש"י
ד"ה וזאת וז"ל חל כל
העמים: (ד) (ז"ה חו
הד"ה עם ד"ה ותיבת
שלשם כפ"ל ותיבת חל
נחמק:

הגהות מורה"ב

רנשבורג
(א) נ"ב בני מנשה דחזו
לפסח. ר"ב ע"י פירוש ערך
לפסח: (ב) רש"י ד"ה
שלשם מלח לא תפסדו.
ר"ב ע"י פסח תחת
מלחמך חזק דין חל' ג'
פסח דף ק' ע"ה תפסדו
לח' לטלוו שלשם ועי'
י"ח מלח ר"ב וז"ל דף
תפסדו עמוד ד' י"ח
מלח מ"ה ד"ה דף
ז"י ע"ה ופס' דע"ז דף
ק"י ע"ז:

מובן רש"י

ג' כחוסה. מלחמה של
שר המפקד. וסופה ג. ג.
בימי פרעה נבדל. לזה
במספר נבדל נבדל לזה
לח' חל' מלחמה. וסוף. עם
כל העובדי כוכבים.
לימות החיים. וסוף.

גיד הנשה פרק שביעי חולין

צב.

תורה אור הש"ס

1. וישר אל מלאך ויכל
בבה ויתחנן לו בית אל
ויקראנו וישם ידבר
עמנו. ויחש' י"ח ה'
2. ויאמר לא יעקב ואמר
עוד שמך כי אם ישראל
כי שירת עם אלהים ועם
אנשים וחוקל:

3. ובגפן שלשה שריגים
והוא כפורה טעם נבדל
הבשיל. אשכולית
ענבים. כראשית מ' י'
4. וכן מוצרים חסיע
קשר גוים ותקשרה
החלים ט ט
5. ובני ישראל פרו
וירצו וירבו ויעצמו
במאד מאד ותמלא
הארץ אתם. שמוט א'
6. פורה דרבה לרבי
ועצמים אין איש אחי
ואדרבה באמי ואדמס
בחקתי וזו נצחם על
בגדי וכל מלבושי
אנאלתי. ישעיהו ג' ג'
7. ואברהם לי בחמשה
עשר קשר וחמרי שערם
ולחך שערם:

8. אבי השביעי לאמר
הנה אנכי מת בקבר
אשר בקרתי לי בארץ
בגן ששה חקברני
ועתה אעלה נא ואקבר
את אבי ואשכבה:
9. צירור הכסף לקח בידו
ליום הכסף יבא ביתו:
10. ויאמר י"י אלי
השליכו אל היצור
אדיר ויקר אשר יקחתי
מעליהם וקאחקה שלשים
הכסף ואשליך אתו בית
י"י אל היצור:

11. ואמר אליהם אם
טוב בעיניכם הבו שקרי
ואם לא תחלו וישקלו
את שקר שלשים כסף.
זכריה י"ב י'

ענין רש"י

וידייל'ש (וידייל'ש).
קנוקנות.

רבינו גרשום

הרד"ק וירוש' כל בני אלהים:
אלו שלשה שרי גוים
כ"י. כלומר גוים כשרין
כגון אדום דמשכית לרב:
הבשילו אשכולות ענבים
אלו הנפסים. וגם הם היו
מתנה לבני מובח: וכן הוא
אמר וזו נצחם על בגדי.
נצה רורש נצחם: שלש
בוסות האמורין במצרים.
וכוס פדעה בידו ונז':
אומר זו כגפן נמשלה.
כלומר ישראל: קנוקנות.
סופי ענבים שהם ענבים
קשים: שאלמלא ע"ה.
כלומר שחורשין וזורעין
שאלמלא כן רעב יבא
בעולם: חומר שעורים
ולחך שעורים: חומר
שלישם סאה לחך ט"ו
סאין ואלו הן סך הכל מ"ה
סאין ואותם מ"ה סאין
אלו מ"ה צדיקים: ודמות
אפתא. אפגריין בלע"ז:
ואמר אליהם אם טוב
בעיניכם הבו שקרי:

ברוך אופנים הוא דאמרי' צ"ה. אכל קדוש אומרים שרפים כדמכין
(ישעיה ו) שרפים עומדים ממעל לו וגו' וכמין כמחיה
וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש וכו' ומה שאנו אומרים
תפלת יוצר והאופנים וחיות הקדש כ"י דחיות נמי אומרים כרוך

דעדיפי משרפים וקרא נמי מונח
דחיות ואופנים אומרים כרוך דבחר
קרא דכרוך כמין וקול כנפי החיות
משקיות אשה אל חמותה וקול האופנים
לעומתם קול רעש גדול וכלל דוכתא
משמע דהאופנים בחר חיות גרידי
דמכין (יחזקאל ה) וכלת החיות ילכו
האופנים אלס ובהנשא החיות מעל
האדן ינשאו האופנים וכמין נמי כי
רוח החיה נאופנים ואס תאמר
דילפינן השתח' לפירוש זה דחיות
ושרפים אין הכל אחד ונפרק אין
דורשין (מגילה דף י"ג:) אומר פסוק אחד
אומר שש כנפים לאחד ופסוק אחד
אומר ארבע כנפים לאחד ומאי קושיא
הא הלא קרא דשש כנפים בשרפים
כמין והלא בחיות כמין וי"ל דמסתבר
ל"ה שאין משונים כנפיהם וכה"ג
פרין צ"כ נא לו (ויחזקאל דף ע"ג:) כמין
ועשית לך כרוך עץ וכמין ועשו כרוך
עלי שטים אע"פ שהיה ארון אחד
מקמחם כמו שהיה זה ק"ה וכן וכן
בהמכר פירות (יב"ד דף ט"ז.) למ"ד
פניהם איש אל אחיו והכמין ופניהם
אל הבית מכרונם של שלמה
לכרונם של משה פירין דמסתמא
לא נשתנו זה מזה:

חילומא

ואמרן
הצדיקים שבכל דור ודור אמר ר"ג עדיין צריכין אנו למודעי דמוקים ליה כוליה
בחד מקום רבי אלעזר המודעי אומר גפן זה ירושלים שלשה שריגים זה מקדש
מלך וכהן גדול והיא כפורחת עלתה נצה אלו פרחי כהונה הבשילו אשכולותיה
ענבים אלו נסכים רבי יהושע בן לוי מוקים לה במתנות דאמר ר' יהושע בן לוי
גפן זו תורה שלשה שריגים זה באר עמוד ענן ומן והיא כפורחת עלתה נצה
אלו הכוכבים הבשילו אשכולותיה ענבים אלו נסכים רבי ירמיה בר אבא אמר
גפן אלו ישראל וכן הוא אומר גפן ממצרים תסיע שלשה שריגים אלו שלשה
רגלים שישראל עולין בכל שנה ורגלה והיא כפורחת (ב) עלתה נצה הגיע
זמנו של ישראל לפרות ולרבות וכן הוא אומר יובני ישראל פרו וישרצו עלתה
נצה הגיע זמנו של ישראל ליגאל וכן הוא אומר י"ו נצחם על בגדי וכל
מלבושי ^אאנאלתי הבשילו אשכולותיה ענבים הגיע זמנה של מצרים לשחות
כוס התרעלה והיינו דאמר רבא ^בשלשה כוסות האמורות במצרים למה אחד
ששתה בימי משה ואחד ששתה בימי פרעה נכה ואחד שעתידיה לשחות
עם כל העובדי כוכבים אמר ליה רבי אבא לרבי ירמיה בר אבא כי
דריש להו רב להני קראי באגדתא כוונתך דריש להו אמר רבי שמעון בן
לקיש אומה זו כגפן נמשלה ומורות שבה אלו בעלי בתים אשכולות שבה
אלו תלמידי חכמים עלין שבה אלו עמי הארץ קנוקנות שבה אלו ריקנים
שבישראל והיינו דשלחו מתם ליבעי רחמים איתכליא על עליא דאילמלא עליא
לא מתקיימין איתכליא ^אואברה לי בחמשה עשר כסף א"ר יוחנן משום ר' שמעון
בן יהושדק ^באין כירה אלא לשון מכירה שנאמר ^גבקברי אשר בריתי לי בחמשה
עשר זה ט"ו בניסן שבו נגאלו ישראל ממצרים כסף אלו צדיקים וכן הוא אומר
^דצירור הכסף לקח בידו חומר שעורים ולחך שעורים אלו מ"ה צדיקים שהעולם
מתקיים בהם ואינו יודע אם שלשים כאן וט"ו בארץ ישראל ואם שלשים
בארץ ישראל וט"ו כאן כשהוא אומר ^הואקחה שלשים הכסף ואשליך אותו
בית ה' אל ^והיצור הוא אומר שלשים בארץ ישראל וט"ו כאן אמר אבי ורובייהו
משחכתי בבי כנישתא דתותי ^זאפתא והיינו דכתיב ^חואמר אליהם אם טוב
בעיניכם הבו שקרי ואם לא חדרו וישקלו את שקרי שלשים כסף ^טורכי יהודה
אמר אלו שלשים צדיקי אומות העולם שהאומות העולם מתקיימים עליהם עולא
אמר אלו שלשים מצות שקבלו עליהם בני נח ואין מקיימין אלא שלשה אחת
שאין

כיון דאסיכיס רשואם. להוציר דכבר הוצירוהו בקדוש לאחר שלש מינות
של שבת: אסיכיס. רשואם לאדכוריה להדיא: וישר אל מלאך. מקרא
הוא בתרי עשר: ויוכל איני יודע. על אי זה מהם הוא אומר ויוכל
שנח ונעשה שר אם יעקב למלאך והכי קאמר וישר יעקב אל מלאך
ויוכל יעקב או הכי קאמר וישר אל
יעקב מלאך כלומר נשתרד לעומתו
המלאך ויוכל המלאך ונלחו: כשהוא
אומר כי שרים. ויוכל הוא יעקב נלחו
למלאך: שרים עם אלהים. נשיא
שנאך ישראל סמורים הם ונקראים
אלהים עד האלהים יבא דבר שניהם
(שמות כג) ועם אלהים ראש הגולה:
ובגפן. ישראל נמשלו לגפן דמכין גפן
ממלכים תסיע (מלכים ט) שרי גאים.
עשירים וקרוכים למלכות: אלו ג' שרי
גוים. מלללללל עתה נלס. אין
חשוב נך כל כך כשריגים הם ענבים
קשים: אלו פרחי כהונה. המשרתים
במקדש: בממנות. שנתן הקב"ה
לישראל: אלו הכוכבים. שהניסן
לארץ טובה ומלאה פירות ומביאין
ממנה כוכבים בפירותה גמר בשולם:
הגיע זמנו. לללללל מלאך ולפירות
ולרבות: עתה נלס. עתה זמן הגעה
להיות דס נלחן של מלכים: ג' כוסות.
כספור החלום וכוס פדעה וגו' ^א:
כמי פרעה נכה. שהפריעה נכוד נלך
דמכין (ירמיה מו) ללללל נכוד נלך
מלך ככל וגו': אומה זו. ישראל:
נמשלה כגפן. גפן ממלכים תסיע:
ומורות שבה אלו בעלי בתים. דמה
האומה הזו מוליאה לונגן ועלים ופרי
והוא עיקר הגפן כך בעלי בתים גומלי
חסד ומחזיקים ידי עניים ומפזרים
ממונם למלכות כשכיל אחיהם
ומתקיימים על ידם: עלין. שגפן
סובלין הרוח ומנגיעים על האשכולות
שלל יסם ערב ושמם ורוחות כך עמי
האדן חורשין וזורעין וקוצרין מה
שתלמידי חכמים אכולים: קנוקנות.
וידייל'ש דלל חזו למידי: ואברה לי.
הקב"ה אומר קנתי לי ישראל כט"ו
בניסן כשכיל הצדיקים: אשר כריתי לי.
קנתי דלמחר"י כפ"ק דפסוקה (דף י"ג.)
דיעקב וזנה מעשו: לרור הכסף. בחלק
(מגילה דף ט"ז) מפרשין ליה כצדיקים
דשלחו ליה עמון ומואב לגנוכד נלך
דשמעו לגנוכד דלחמנא דחורבנא
חל אחרניהו שלל להו מסתפינא
מללההו שלל ליה כי אין האלף בניהו
שלל להו בקרינא אחי שלל ליה הלך
דכך למחוק שלל להו איכא צדיקי
דבעי רחמי שלל ליה לרור הכסף לקח
בידו צדיקים שבהם המיתם: חומר.
שלשים סאין: לפך. ט"ו סאין: כאן.
נגלל: ורובייהו. דצדיקי דלחך ישראל:
אסתא. יגיע: ואומר אליהם. נגנוכא
זכריה כמין גבי עובדי כוכבים ואקח
את מקלי את נעם ואגדע אותו להפך
את צרתי אשר כרתי את (ב) העמים
ואומר אליהם וגו': הבו שקרי.
החזירו לי את הצדיקים שהייתם
מתקבלים עליהם שכר וישקלו וגו' ^א:
ואקח את שלשים הכסף. ונקצנו
ואתם צדיקים לדורות שישראל: אל
כיס ה'. בלך ישראל: שלשים מלות.
לא תפסדו ב' ומהכא הוא דקא יליף:
שאין

